

τον δριζόντιον διάφραγμα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λαιμοῦ οὕτως, ὥστε τὸ ἔξερχόμενον ὑδωρ νὰ ἡχῇ Ἀθῆν. Ἀνάφ. Ἀνδρ. Ζάκ. Θράκ. (Κασταν.) Κύθν. Λευκ. Πάτμ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Στερελλ. (Αἴτωλ. Ἀμφ.) — Λεξ. Αἰν.: "Ἐσπασ' ἡ γουργούρα μας Ζάκ. Τὴ γουργούρα νὰ τὴν βάλῃς'ς τὸ παρεθύρι ἀπιθωτά, μὴ λάχῃ καὶ σπάσῃ αὐτόθ. Φέρο' τ' γουργούρα νὰ πιοῦ νιψό. Αἴτωλ. Συνών. βίκα, γούργοργον ρας 4β, γούργον ράκι 1, γούργον ράτος 2, γούργον ρά 3, μπότης, φλασκί, χούρχο ύρα. 3) Ὁ κοῖλος καρπὸς τῆς κολοκύνθης τῆς λαγηνοφόρου (*Cucurbita lagenaria*), ὁ κοινῶς λεγόμενος νερός κολοκύνθη ή κολοκύνθη Κάλυμν. Κῶς: Πάρε καμ-μιάγ γουργούλ-λαν νὰ τὴβ βάλωμεν γαλαδούρι (= σημεῖον, ἀπὸ τοῦ ὅποιου κρεμοῦν τὸ παραγάδι κατὰ τὸ ψάρευμα) Κάλυμν. β) Μεταφ., ἡ κενή κεφαλὴ καὶ, μετων., ὁ ἀνόητος, ὁ φλύαρος Κάλυμν. Κῶς.: "Ἐχει μιμάγ γουργούλ-λα (ἔχει μεγάλην κεφαλήν, εἶναι ἀνόητος) Κῶς. Πάψε, φὲ γουργούλ - λα, μὴ μιλᾶς αὐτόθ. Γουργούλ-λα πού 'σαι! (εἶσαι ἀνόητος) Κάλυμν. || Φρ. Καλὰ γὰ κόβτζει ἡ γουργούλ-λα σου! (γὰ=δά· εἰρωνεῖκῶς ἐπὶ ἀνοήτου) Κῶς. 4) Ὁ λάρυγξ, ὁ λαιμὸς Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γορτυν. Κόρινθ. Τρίκκ.)—Λεξ. Δημητρ.: Παροιμ. "Ἄς χαρῇ ἡ γουργάρα κι ἀς κοπῇ ἡ ποδάρα (ἐπὶ τοῦ ἀδιαφοροῦντος διὰ τὰ δυσάρεστα ἐπακόλουθα τῆς λαιμαργίας) Γορτυν. Ζάκ. Κόρινθ. Τρίκκ. Συνών. παροιμ. "Ἄς φάγη ἡ λαιμάρα κι ἀς κοπῇ ἡ ποδάρα. "Ἄς χαρῇ τὸ γούργοννάκι κι ἀς κοπῇ τὸ ποδαράκι. "Ἄς χαρῇ γούργον ύρα κι ἀς κοπῇ κεφάλι. 5) Φάραγξ Κύπρ. 6) Ἡ βιαία περιστροφή, τὸ στροβίλισμα "Ηπ. (Βίτσ. Ζαγόρ. Ἰωάνν.): Τοῦ 'δωκι μιὰ ποὺ τοὺν ἥφιδι γουργούρα Ἰωάνν. || Φρ. Τοὺ ἥφιδι τοὺ κιφάλ' γουργούρα (τὸν ἔφερεν εἰς δύσκολον θέσιν, τὸν ἐστενοχώρησε πολὺ) Ζαγόρ. Συνών. βούρβον ύρα. 7) Ὁ ἥχος, ὁ προκαλούμενος ὑπὸ τῆς κώπης ἢ κατὰ τὴν ρῆψιν ἀντικειμένου εἰς τὴν θάλασσαν Κύθν. Μύκ.: Φρ. Θὰ σὲ φίξω 'ς τὴ θάλασσα νὰ κάρης γουργούλες (θὰ σὲ πνίξω) Μύκ. Συνών. φρ. Θὰ σὲ φίξω 'ς τὴ θάλασσα νὰ κάνης μπούρη μπούρη λῆθρες. Συνών. εἰς λ. βούρβον λῆθρα 1. 8) Ούραδιον, κώπη ἐλικοειδῶς ἐκατέρωθεν ἐλαυνομένη ἀπὸ τῆς πρύμνης τῆς λέμβου πρὸς προώθησιν αὐτῆς Θεσσ. (Τρίκερ.) Κύθν. Προπ. (Κύζ.) Ψαρ. —Ν. Κοτσοβίλ., ἔνθ' ἀν. Λ. Παλάσκ., ἔνθ' ἀν. Α. Σακελλαρ., ἔνθ' ἀν. (D.C. Hesseling, ἔνθ' ἀν. —Λεξ. Ἡπίτ. Βλαστ. 304 Πρω. Δημητρ.: Τραυῶ γουργούρα(πλέω κινῶν τὸ ούραδιον) Κύθν. 9) Ἡ κωπηλασία Δαρδαν. Χίος —Ν. Χαλιορ., ἔνθ' ἀν. 10) Εἶδος νήξεως, κατὰ τὴν ὄποιαν ὁ κολυμβῶν κινεῖ ἡνωμένας τὰς χεῖρας του ἐν εἰδει στροφάλου καὶ δημιουργεῖ οὕτω χαρακτηριστικὸν θόρυβον Μύκ.: 'Ο Γιώρ' κάν' γουργούλα. 11) Ἀντικείμενον παιδιᾶς ἐκ ἔηροῦ περικαρπίου καρύου ἢ ἐκ μικροῦ τεμαχίου ξύλου διαπερώμενον ὑπὸ νήματος καὶ γρησιμοποιούμενον ώς σβούρα Πελοπν. (Καρδαμ.) Στερελλ. (Δωρ.) 12) Παιδιά, καθ' ἥν εἰς ἐκ τῶν παιζόντων παιδιών λαμβάνει νόμισμα εἰς τὰς χεῖράς του καὶ κινῶν τοῦτο ἐντὸς τοῦ κοίλου τῶν ἡνωμένων παλαμῶν του, ἐρωτᾷ ποίαν ὅψιν τοῦ νομίσματος ἔκαστος τῶν ἄλλων προτιμᾶ. Μετὰ ταῦτα ρίπτει τὸ νόμισμα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ νικᾷ ἐκεῖνος, δστις ἐπέτυχε τὴν ὅψιν τοῦ νομίσματος Ζάκ. Συνών. κούνιστό. 13) Ξύλινον ἐργαλεῖον τῶν κτιστῶν, καλούμενον οὕτως ἐκ τοῦ ἥχου τοῦ παραγομένου κατὰ τὴν γρῆσιν αὐτοῦ Μακεδ. (Ζουπάν.) 14) Εἶδος μικροῦ στρογγυλοῦ κώδωνος αἰγοπροβάτων Πελοπν. (Γορτυν. Λάλ.): Οι γουργούρες εἶναι μικρὰ κουδούνια Λάλ.

γουργουράκι τό, 'Αντίπαξ. Ζάκ. 'Ιθάκ. Κέρκη. Κεφαλλ. Λευκ. Παξ.— I. Βερέττ., Παροιμ., 68 γουργουράκι Πελοπν.(Λακων.) κουρκουράκι Προπ.(Κύζ.) — Σ. Δεινάκ., 'Αθηνᾶ 42 (1930), 226.

*Ἐκ τοῦ οὐσ. γονῷ γούρᾳ καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κι.

1) Μικρὸν ἀγγεῖον πρὸς ἐναπόθεσιν ὅδατος μετὰ λαιμοῦ στενουμένου καὶ εὐρυνομένου ἐναλλάξ κατὰ τὸ μῆκος αὐτοῦ, ἐνίστε δὲ καὶ ἔχοντος ἐσωτερικῶς διάτρητον διάφραγμα, ὥστε τὸ ὅδωρ ἐξερχόμενον νὰ ἡχῇ Προπ.(Κύζ.)— Σ. Δεινάκ., ἔνθ' ἀν. Συνάν. γονργούρα 2β. **2)** Λαιμός, λάρυγξ Ἀντίπαξ Ζάκ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κεφαλλ. Λευκ. Παξ.— Ι. Βερέττ., ἔνθ' ἀν.: Παροιμ.

"Ἄς χαρῆ τὸ γουργονράκικι | κι ἀς κοπῆ τὸ ποδαράκι
ἐπὶ τῶν ἀδιαφορούντων διὰ τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα
ῆς λαιμαργίας των) I. Βερεττ., ἐνθ' ἀν.: Συνών. παροιμ.
Ἄς χαρῆ ἡ γούργαρα κι ἀς κοπῆ ἡ ποδάρα.
Συνών. γούργαρα 4.3) Τεμάχιον κεραμίδος ἀποστρογ-
υλοποιηθὲν διὰ τῆς τριβῆς ἐπὶ λίθου Πελοπν. (Λακων.)

· Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γουργουράκι Σῦρ.
καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γουργουράκης Ζάκ.

γούργουρας ὁ, "Ανδρ. Ἀντίπαρ. Ἡπ. Θήρ. Θράκ.
(Αἰν. Μέτρ.) Ἰθάκ. Κάρπ. Κέρκ. (Ἄργυρᾶδ. κ. ἀ.) Κεφαλλ. Κύθηρ. Κύθν. Κυκλ. Κύπρ. Λέσβ. Νίσυρ. Πάρ. (Νάουσ.) Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Ἄρτάκ. Πάνορμ.) Σίκιν. Σύμ. Τῆν. Χίος—Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 171, 48—Λεξ. Βάιγ. Πόππλετ. Μπριγκ. Βλαστ. 386 Πρω. Δημητρ. γκούργουρας "Ηπ. Θεσσ. (Άλμυρ. κ. ἀ.) Μακεδ. (Νιγρίτ.) γούργουλας Ἄδραμ. Λέσβ. Μακεδ. (Σιάτ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Ἄρκαδ.) Σάμ. Φοῦρν. Χίος — Λεξ. Γαζ. (εἰς λ. βρόχθος) Λάουνδ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 386 Πρω. Δημητρ. βούργουρας Κάρπ. Ρόδ. βούργουρας Κύπρ. βούργουρας Κύπρ. ὄνργουρας Κάρπ. γούργουρος Λεξ. Δημητρ. γούργουρους Καππ. (Σιλ.) γούργουλος Εῦβ. (Κουρ.) Σκύρ. βόρβορας Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Βυζαντ. γούργονδος, παρὰ τὸ ὄπ. καὶ γούργονδας, βλ. Χωνιάτ. 606, 24 (ἔκδ. Βόνν.) «τὴν γυναικείαν ἐντροπὴν ἀπορρίψασα διὰ τοῦ γουργούρου αὐτῆς κλώζους καὶ ἐρευγμούς ἐποίει καὶ σφυριγμούς μεγάλους ἔξεφερεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῆς» καὶ I. Σταφιδᾶ, Ἱατροσόφ. (τοῦ ἔτους 1384) ἔκδ. É. Legrand, B.G.V. 2, σ. 3, στ. 63 «Πετεινοῦ γούργουραν καῦσε τὸν εἴτα τρῆψε τὸν καὶ ποίησον οἶον τὸ ἀλεύριν ψιλὸν καὶ πότισον αὐτὸν κατὰ πρωὶ νηστικὸν μὲ τὸ χλίον τὸ νερόν» Πβ. καὶ Πρόδρομ., 2, 19 (ἔκδ. Hesselink - Pernot, σ. 38, 40). Ὁ τύπ. γούργονδας καὶ παρὰ Γερμ. Βλάχ. Σομ.

1) Ὁ ιδιάζων ἥχος ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς ἐντὸς τῶν ἐντέρων μετακινήσεως ὑγρῶν ἢ ἀερίων, ὁ βορβορυγμὸς "Ηπ. Θεσσ. Λέσβ. Σκῦρ.: Αἰνίγμ.

*Ανάμεσα σὲ διγὸ βουνὰ | γούργον λος κατρακυλᾶ
 (ἢ πορδὴ) Σκῦρ. Κότσ' νονς φίδαιρονς 'ς τ' δραχ' λιγὰ τ' |
 γούργον ρας μέσα 'ς τὴ τζ' λιγά τ' | τσὶ φοντιὰ 'ς τοὺ
 βαπαλᾶ τ' (= εἰς τὴν κεφαλήν του· ὁ ναργιλὲς) Λέσβ.
 Συνών. εἰς λ. γούργον 1. 2) Ὁ θόρυβος ἐκ τῆς
 ροῆς τῶν ὄδάτων διὰ μέσου τῶν σωλήνων καὶ τῶν ὀχετῶν
 "Ηπ. Διὰ τὴν σημασ. πβ. τὸ παρ' Ἡσυχίω «γοργύρα» ὑπό-
 νομος, δι' οὖ τὰ ὄδατα ὑπεξήγει». β) Σωλήν βρύσης "Ηπ.
 Θεσσ. Μακεδ. (Σιάτ.) 3) Ὁ λάρυγξ, ὁ λαιμὸς Εὔβ. (Κουρ.)
 "Ηπ. Θεσσ. Θράκ. (Αἴν.) Ιθάκ. Καππ. (Σίλ.) Καρπ. Κεφαλλ.
 Κύπρ. Νίσυρ. Τῆν. Χίος — Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², σ. 171,
 ἀρ. 48 — Λεξ. Βάιγ. Πόππλετ. Γαζ. (εἰς λ. βρόχος)*

Λάουνδ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. Βλαστ. 386 Δημητρ.: *Πονεῖ μου ὁ βούργουρας καὶ ἐν μπορῷ νὰ καταπίω Κύπρ. Πκιάσ' τοι μὲν τὸ βούργουραν τζαὶ βάρ' του κάτω αὐτόθ.* "Αν πκιάσω τὸν λαιμόν σου, θὰ νὰ βκάλω τὸν βούργουράν σου αὐτόθ. Τὸ ἔσφαξε 'ς τὸ λαιμό καὶ πέταε ἄσονλες τὸ αἷμα ἀπὸ τὸ γούργουρα Κεφαλλ. "Εκονψα τὸν γούργουρον δου Καππ. (Σίλ.) || Φρ. Νάχαμε καὶ τί νάχαμε; ἔνα γούργουρα ψημέρο καὶ τῆς γριᾶς τὸ μυαλὸ ξεροτηγανισμέρο (ἐπὶ ἀνοήτων καὶ γελοίων ἐπιθυμιῶν) Ι. Βενιζέλ., ἔνθ' ἀν. Θὰ σοῦ φάω τὸ γούργουρα (ἀπειλή· θὰ σὲ φονεύσω) 'Ιθάκ. Κεφαλλ. Συνάν. φρ. Θὰ σοῦ φάω τὸ λαρνάγγι. Συνάν. γονδρα 4, γονδρα 2, καταπινάρι, καταπιτης, καταπιῶνας, λάρον γγας. β) 'Ο προέχων χόνδρος τοῦ λάρυγγος, τὸ μῆλον τοῦ 'Αδάμ, τὸ καρόνδι 'Ηπ. Θεσσ. ('Αλμυρ.) Κέρκ. ('Αργυροῦ.) Κεφαλλ. — Λεξ. Περίδ. Αἰν. Μπριγκ.: 'Εδῶ κάτον ἀπὸ τὸ γούργουρα βάνεις τὸ χέρι σου κι ἀκοῦς τὸν φλέβες νὰ χτυποῦν ἀδύνατα ὅλη τὴν ὥρα 'Αργυροῦ. 'Ο γούργουρας τοῦ λαιμοῦ Κεφαλλ. Συνάν. καρόνδι, λάρον γγας. γ) 'Η σταφυλή, ἡ κιονίς τοῦ φάρυγγος, τὸ εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ φάρυγγος σαρκῶδες ἔκφυμα Λεξ. Πόππλετ. δ) 'Η νόσος τοῦ λαιμοῦ κυνάγχη Κύθν.: Φρ. Νὰ σὲ πιάσῃ γούργουρας καὶ πιάχτης (ἀρά ἐπὶ τῶν κρυκαζόντων). Συνάν. φρ. Νὰ σὲ πιάσῃ γονδρα 4, γονδρα 1 της — νὰ σὲ πιάσῃ σκασμός. ε) 'Ο σαρκῶδης τοῦ ἀλέκτορος πώγων Κύπρ. (Καρπασ.) Συνάν. λειρι. 4) 'Ο στενός λαιμὸς ὑδρίας ἡ κοιλης ὑδροκολοκύνθης ἡ ἄλλου ἀγγείου, ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐκρέον τὸ ὅδωρ ἡχεῖ 'Ανδρ. Μέγαρ. Σύμ. Τήν. Χίος — Λεξ. Πρω. Δημητρ.: "Ηπια τὴν γανάτα 'σιὰ μὲ τὸ γούργουρα Μέγαρ. Πιάσ' τὴν καλὰ ἀπὸ τὸ γούργουρα τὴν στάμνα, γιατὶ θὰ σοῦ πέσῃ Τήν. "Εχει λαιμὸ σὰ γούργουρα Χίος. "Ησπασεν ὁ γούργουρας γαὶ ἐχύθη δὸ ξύνιν αὐτόθ. Εἶναι γεμάτο ὡς τὸ γούργουρα Λεξ. Δημητρ. β) Πήλινον ὑδροφόρον ἀγγείον ἔχον στενὸν λαιμόν, ἐνίστε δὲ καὶ διάτρητον ὁρίζοντιν διάφραγμα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ λαιμοῦ οὔτως, ὥστε τὸ ἐξερχόμενον ὅδωρ νὰ ἡχῇ 'Αδραμ. Θήρ. Κυδων. Λέσβ. Πελοπν. (Μάν.) Σάμ. Φούρν. Συνάν. γονδρα 2β, τσίτσα, τσότρα, χονδρα 5. 6) 'Ο ναργιλὲς τῶν χασισοποτῶν Λεξ. Δημητρ. 7) Τὸ ἄρρεν τῆς περιστερᾶς 'Αντίπαρ. Θήρ. Θράκ. (Αἰν.) Κύθηρ. Κυκλ. Κύπρ. Λέσβ. Μακεδ. (Νιγρίτ.) Πάρ. (Νάουσ.) Σίκιν.: Σὰ γούργουρας κάνεις Θήρ. Σὰ δὸ γούργουρα γονδροῦζει αὐτὸς Νάουσ. || Αἴνιγμ. Γούργουρα μον πελεκητὴ | μαρμαρένηα καὶ χυτὴ | πάει ὁ γούργουρας νὰ πιῇ | κι οὐτ' ὁ γούργουρας χορταίνει | οὕτε τὸ νερὸ φυρνᾶ (= τὸ ἄγιον ποτήριον μετὰ τῆς θείας μεταλήψεως) Κύθηρ. Τὸ αἴνιγμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχοῦ || 'Ασμ.

'Απὸ καρσὶ εἰσὶ γούργουρας κι ἀπὸ κονδὰ τρυγόνα κι ἀνάμισα 'ς τὶς κοντυλιές εἰσι μιὰν ἀχιλώνα
Λέσβ. Συνάν. γονδρα 5. β) Μεταφ., ὁ ἐρωτύλος νέος Θήρ.
8) 'Αντικείμενον ἐκ μικροῦ τεμαχίου ξύλου ἡ κόκκου κομβολογίου ἡ ἔηρος περικαρπίου καρύου διαπερώμενον ὑπὸ μικροῦ ἀπεξυσμένου ξύλινου κάρφους καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν παιδῶν ὡς σβούρα 'Ηπ. Θράκ. (Μέτρ.) Συνάν. εἰς λ. βονδρα 5. β) Ξύλινος στρόμβος παιδιᾶς τιθέμενος εἰς περιστροφικὴν κίνησιν διὰ κτυπημάτων μαστιγίου Θράκ. (Μέτρ.) γ) 'Αντικείμενον παιδιᾶς κατασκευαζόμενον ἀπὸ δύο καρύδια. Εἰς τὸ ἄνοιγται μία δημήτη, εἰς τὴν ὅποιαν στερεοῦται καλῶς λεπτὸν ξύλον μήκους δέκα ἑκατοστῶν, εἰς τὸ δεύτερον ἀνοίγονται ἀν-

τιθέτως δύο δημήτη, ὥστε νὰ διέρχεται δι' αὐτῶν τὸ ξυλάριον, καθέτως δὲ πρὸς αὐτὸν ἀνοίγεται καὶ τρίτη δημήτη διὰ τῆς δημοίας διέρχεται τὸ εἰς τὸ ξυλάριον προσδενόμενον σχοινίον. Τοῦτο συρόμενον βιαίως κάμνει τὸ ξυλάριον μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ καρυδίου νὰ στρέφεται ἐναλλάξ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μετὰ θορύβου Θράκ. (Μέτρ.) 9) 'Ο φανταστικὸς ὑπὸ τῶν ἀλιέων θεωρούμενος φύλαξ τοῦ ἀκατίου, ὁ δημοίος κατὰ τὴν ἄνοιξιν, ἐν καιρῷ νυκτός, κτυπᾶ αὐτὸν κάτωθεν τῆς τρόπιδος εἰς τὴν πρῶραν, τὸ μέσον, τὴν πρύμνην καὶ τὰνάπαλιν Προπ. ('Αρτάκ. Πάνορμ.) Συνάν. ν τούχον τονικας, πονδρα 5. βάρκας, τελεσίμι.

'Η λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γούργουρας Πελοπν. (Γαργαλ.) Ρόδ. ('Αφάντ.) καὶ Βούργουρας Ρόδ. (Προφ.) καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. Γούργουρας Πελοπν. (Λεχαίν.)

γούργουρατος ἐπίθ. 'Ανάφ. Θήρ. Μεγίστ. κονδρούρατος Μεγίστ. κονδρούλλατος Μεγίστ. γονδρούρατος δ, 'Ιων. (Κρήν.)

'Εκ τοῦ οὐσ. γονδρα 2β, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶτος.

1) 'Ο παράγων ἥχον δημοιον πρὸς βορβορυγμόν, ιδίως ἐπὶ ὑδροφόρων ἀγγείων ἔνθ' ἀν.: *Γονδρούρατη λαγήρα Μεγίστ. Γονδρούρατο σταμνὶ 'Ανάφ.* || 'Ασμ.

'Ηρθε, ἥρθε ἡ Θοδώρα | ἀπὸ τὴν μεγάλη χώρα,
τὸ σταμνὶ τὸ γονδρούρατο | πού 'ραι κόριδα γεμάτο,
ποὺ ἀνοίγουν τ' ἀβελούδη | καὶ φιλοῦν τὰ κοπελούδη.
Θήρ. 2) 'Ως οὐσ., γονδρα 2β, τὸ δημ. βλ., 'Ιων. (Κρήν.) Συνάν. κονδρούρα, γονδρα 5.

γονδρούρηθρα ἡ, ἀμάρτ. γονδρούληθρα Πελοπν. (Μεσσην.) γονδρούληθρα Βιθυν. (Κίος).

'Εκ τοῦ ρ. γονδρα 1, παρὰ τὸ δημ. γονδρα 1, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ήθρα.

1) 'Η πομφόλυξ ἔνθ' ἀν.: 'Αντὶ νὰ φυσοῦν, φοφοῦσαν καὶ δὲ βγαίνασι γονδρούληθρες Βιθυν. (Κίος). || Φρ. Πήγανε νὰ κάμης γονδρούληθρες (πρὸς ἀνοήτως δημιούντα) Πελοπν. (Μεσσην.) Συνάν. εἰς λ. βονδρα 1. 2) 'Η ἐρυγή Πελοπν. (Μεσσην.) Συνάν. δέψιμο.

γονδρούρημα τό, ἐνιαχ. γονδρούλημα Πελοπν. (Γαργαλ.)

'Εκ τοῦ ρ. γονδρα 1, παρὰ τὸ δημ. καὶ γονδρα 1.

Γονδρα μον πελεκητὴ | μαρμαρένηα καὶ χυτὴ | πάει ὁ γούργουρας νὰ πιῇ | κι οὐτ' ὁ γούργουρας χορταίνει | οὕτε τὸ νερὸ φυρνᾶ (= τὸ ἄγιον ποτήριον μετὰ τῆς θείας μεταλήψεως) Κύθηρ. Τὸ αἴνιγμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχοῦ || 'Ασμ.

'Απὸ καρσὶ εἰσὶ γούργουρας κι ἀπὸ κονδὰ τρυγόνα κι ἀνάμισα 'ς τὶς κοντυλιές εἰσι μιὰν ἀχιλώνα
Λέσβ. Συνάν. γονδρα 5. β) Μεταφ., ὁ ἐρωτύλος νέος Θήρ.
8) 'Αντικείμενον ἐκ μικροῦ τεμαχίου ξύλου ἡ κόκκου κομβολογίου ἡ ἔηρος περικαρπίου καρύου διαπερώμενον ὑπὸ μικροῦ ἀπεξυσμένου ξύλινου κάρφους καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν παιδῶν ὡς σβούρα 'Ηπ. Θράκ. (Μέτρ.) Συνάν. εἰς λ. βονδρα 5. β) Ξύλινος στρόμβος παιδιᾶς τιθέμενος εἰς περιστροφικὴν κίνησιν διὰ κτυπημάτων μαστιγίου Θράκ. (Μέτρ.) γ) 'Αντικείμενον παιδιᾶς κατασκευαζόμενον ἀπὸ δύο καρύδια. Εἰς τὸ ἄνοιγται μία δημήτη, εἰς τὴν ὅποιαν στερεοῦται καλῶς λεπτὸν ξύλον μήκους δέκα ἑκατοστῶν, εἰς τὸ δεύτερον ἀνοίγονται ἀν-

τιθέτως δύο δημήτη, ὥστε νὰ διέρχεται δι' αὐτῶν τὸ ξυλάριον, καθέτως δὲ πρὸς αὐτὸν ἀνοίγεται καὶ τρίτη δημήτη διὰ τῆς δημοίας διέρχεται τὸ εἰς τὸ ξυλάριον προσδενόμενον σχοινίον. Τοῦτο συρόμενον βιαίως κάμνει τὸ ξυλάριον μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ καρυδίου νὰ στρέφεται ἐναλλάξ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μετὰ θορύβου Θράκ. (Μέτρ.) 9) 'Ο φανταστικὸς ὑπὸ τῶν ἀλιέων θεωρούμενος φύλαξ τοῦ ἀκατίου, ὁ δημοίος κατὰ τὴν ἄνοιξιν, ἐν καιρῷ νυκτός, κτυπᾶ αὐτὸν κάτωθεν τῆς τρόπιδος εἰς τὴν πρῶραν, τὸ μέσον, τὴν πρύμνην καὶ τὰνάπαλιν Προπ. ('Αρτάκ. Πάνορμ.) Συνάν. ν τονικας, πονδρα 5. βάρκας, τελεσίμι.

'Αλλ' αἰφνης ἔνα ντιστεγκέ γονδρούρητὸ τὸν πιάνει

